Original Article

Happiness and its related factors among the students of Kashan university of medical sciences in 2006-7

Sharifi Kh[1], Sooky Z[2*], Tagharrobi Z[1], Akbari H[3]

1- Department of Health Managment, Faculty of Nursing and Midwifery, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, I. R. Iran
2- Department of Midwifery, Faculty of Nursing and Midwifery, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, I. R. Iran
3- Department of Biostatistics and Public Health, Faculty of Health, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, I. R. Iran

Received October 24, 2009; Accepted February 27, 2010

Abstract:

Background: Considering the important role of happiness in mental health, the vulnerability of students and also moving toward a positive-oriented approach of psychology, this study was carried out to evaluate the level of students' happiness and its related factors.
Materials and Methods: This cross-sectional study with a census type sampling was done on the undergraduate first year students of Kashan University of Medical Sciences (No=1444). The questionnaires were filled out by all eligible students during the first month of the semester. The standard Oxford test and a researcher-invited questionnaire were used to measure the level of happiness and the related factors in respectively. Chi-square, Independent t-test, ANOVA and were used to analyze data statistically.
Results: 78.7% of participants were girls and the rest were boys. The mean value of happiness among the students was 42.57±13.96. There was a statistical correlation between happiness and factors like: gender, economic status, extracurricular activities, hopefulness for future occupation, academic education satisfaction, mean score of courses, current living place and stress status during last year, but no relation was found with age, marital status, types of academic education (formal/informal), domesticity of students, level of family education and wealth, number of brothers and sisters, birth order, job and financial income. The mean value of happiness among females was more than that in males.
Conclusion: Paying attention to high-risk students, especially females, with poor economic status, and student under stress and low scored in courses is a mandate.

Keywords: Happiness, students, Oxford test

* **Corresponding Author.**
Email: Sooki812000@yahoo.com
Tel: 0098 912 146 1374
Fax: 0098 361 555 6633

Conflict of Interests: *No*

Feyz, Journal of Kashan University of Medical Sciences Spring 2010; Vol 14, No 1, Pages 62-69

[Downloaded from feyz.kaums.ac.ir on 2026-11-02]

وضعیت نشاط و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان طی سال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵

خدیجه شریفی [۱]، زهرا سوکی [*۲]، زهرا تقربی [۱]، حسین اکبری [۳]

خلاصه

سابقه و هدف: با توجه به اهمیت نشاط در بهداشت روان و آسیب پذیری دانشجویان و نیز در راستای کمک به روانشناسی مثبت‌گرا از طریق دست یافتن به اطلاعاتی در زمینه نشاط، هدف از این مطالعه بررسی میزان نشاط دانشجویان و عوامل مرتبط با آن می‌باشد.

مواد و روش‌ها: مطالعه به صورت مقطعی با نمونه‌گیری از نوع سرشماری روی ۱٤٤٤ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام شد. شرط ورود به مطالعه اشتغال به تحصیل در تمامی مقاطع دوره‌های شبانه و روزانه غیر از دوره‌های تکمیلی در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵ بود. در این پژوهش برای تعیین میزان نشاط از تست استاندارد Oxford و برای بررسی عوامل مرتبط با نشاط از پرسشنامه ۳۱ سئوالی محقق ساخته استفاده شد.

نتایج: یافته‌ها نشان دادند ۱۱۳٦ نفر (۷۸/۷ درصد) از واحدهای پژوهش دختر و بقیه پسر بودند. میانگین نمره نشاط در کل دانشجویان ۱۳/۹٦±٤۲/۵۷ بود. یافته‌ها ارتباط معنادار آماری بین نشاط با جنس، وضعیت اقتصادی، شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه، امید به آینده شغلی، رضایت از رشته تحصیلی، معدل، محل زندگی دائمی و تجربه حوادث استرس‌زا و نوع آن طی یک‌سال گذشته نشان داد، اما، با سن، وضعیت تاهل، دوره تحصیلی (شبانه-روزانه)، بومی و غیر بومی بودن، نوع دانشکده، محل زندگی فعلی، تعداد خواهران و برادران، رتبه تولد، تحصیلات و شغل والدین و منبع درآمد دانشجویان نشان نداد.

نتیجه گیری: توجه به گروه‌های آسیب پذیر شامل؛ دختران، دانشجویان با وضعیت اقتصادی نامناسب، در معرض حوادث استرس زا، معدل پایین، ناراضی از رشته تحصیلی و نا امید از آینده شغلی ضروری است.

واژگان کلیدی: نشاط، دانشجو، تست آکسفورد

فصلنامه علمی - پژوهشی فیض، دوره چهاردهم، شماره ۱، بهار ۱۳۸۹، صفحات۶۹-۶۲

مقدمه

نشاط یا شادمانی واژه‌ای است که معانی مختلفی چون لذت آنی، لذت طولانی مدت و لذت از کل زندگی را شامل می‌شود [۱]. نشاط سه جز اساسی داردکه عبارتند از: هیجانات مثبت، رضایت از زندگی و فقدان عواطف [۳،۲]. نشاط اساسی‌ترین بحث انسانی برای تمام نسل‌ها است و مرکزی ترین محرک اهداف بشری است [٤]. نشاط موجب نگرش مثبت به زندگی، خودپنداری مثبت، برخورداری از سلامت روان و تعادل عاطفی، امیدواری به آینده، نگرش مطلوب و رضایت آمیز به خود و دیگران، روابط اجتماعی متعادل، دوری از کینه و نفرت، انتخاب آگاهانه اهداف زندگی، تلاش برای تحقق اهداف، دوری از اتلاف وقت و کاهلی، افزایش موفقیت‌های زندگی، برخورداری از شاخص‌های بالای زندگی، عملکرد بهتر سیستم ایمنی در مقابل استرس‌ها، خواب بهتر، تمایل بیشتر در کمک به دیگران، عملکرد بهتر شغلی- تحصیلی و تصمیم‌گیری بهتر می‌گردد [۵،۳]. عوامل موثر بر نشاط بسیارند و از جمله آنها می‌توان خانواده، محیط اجتماعی و شغلی، میزان درآمد، تحصیلات، هوش، ارزش‌ها، باورها و اعتقادات، برخی خصوصیات شخصیتی، سلامت جسمانی و روانی، پیوندهای عاطفی، اعتماد به نفس بالا، داشتن حمایت‌های اجتماعی، رضایت از ازدواج، رضایت و لذت بردن از محیط کار، میزان آزادی در خانه، رعایت حقوق زنان در جامعه، دوست داشتن دیگران و طبیعت، فعالیت در امور خیریه، هدفمند بودن زندگی را نام برد [۱۰،۱-۳]. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که افراد ناشاد و ناراضی از زندگی بیش از افراد شاد و راضی از زندگی از افسردگی و اضطراب و پیامدهای این دو اختلال رنج می‌برند؛ اقدام به خودکشی و مرگ و میر در آنان بیشتر است و عمر کوتاهتری دارند؛ همچنین، بزهکاری و اعتیاد در این گروه بیشتر دیده می‌شود [۱۲،۱۱]. نتایج بررسی انجام شده

[۱] مربی، گروه مدیریت بهداشت، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان

[۲] مربی، گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان

[۳] مربی، گروه آمار و بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کاشان

* **نشانی نویسنده مسوول:**
کاشان، کیلومتر ۵ بلوار قطب راوندی، بلوار پزشک، دانشکده پرستاری و مامایی

تلفن: ۰۹۱۲ ۱۴۶۱۳۷۴ **دورنویس:** ۰۳۶۱ ۵۵۵۶۶۳۳

پست الکترونیک: Sooki8120oo@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۸۸/۸/۲ **تاریخ پذیرش نهایی:** ۸۸/۱۲/۸

[Downloaded from feyz.kaums.ac.ir on 2026-11-02]

توسط جعفری و همکاران که روی ۶۰۸۹ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و با استفاده از تست Oxford انجام گرفت، نشان داد که در مقیاس ۸۷-۰ میانگین شادمانی دانشجویان ۱۳/۱۵±۴۵/۸۲ بوده است [۱۳]. پژوهش دیگری که توسط ظهوری و فکوری بر روی ۳۰۳ نفر از دانشجویان در تهران با استفاده از تست Oxford انجام گرفت، نشان داد که نمره شادمانی نمونه‌های مورد بررسی ۱۴±۴۲ بوده است [۱]. یافته‌های مطالعه انجام شده توسط فرهادی و همکاران که بر روی ۱۵۰ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی لرستان انجام شد، نشان داد ۱۸/۷ درصد دانشجویان از میزان نشاط خوبی برخوردار بوده‌اند [۱۴]. دانشجویان فشارهای روانی متعددی مثل مهاجرت، تغییرات فرهنگی، مشکلات محیط-های خوابگاهی، بی‌علاقگی به رشته تحصیلی، مسائل و مشکلات آموزشی، زیادی حجم دروس، نگرانی از آینده شغلی، تحصیلی و غیره را تحمل می‌کنند که این فشارها سلامت روان آنان را به خطر می‌اندازد؛ به طوری که بررسی انجام شده توسط عکاشه در دانشگاه علوم پزشکی کاشان نشان داد که ۲۸/۴ درصد از دانشجویان جدیدالورود از سلامت روان برخوردار نیستند [۱۵]. وسعت، تعداد و حجم قابل ملاحظه فعالیت‌های پژوهشی انجام شده در جهان اهمیت موضوع نشاط بر بهداشت روان را آشکارتر می‌سازد؛ در حالی که بررسی‌های انجام شده در این زمینه در کشور ما بسیار اندک است. با توجه به نتایج متفاوت مطالعات انجام شده بر روی نشاط و با توجه به اهمیت شناخت کاستی‌ها، مشکلات و عواملی که بهداشت روانی دانشجویان را به مخاطره می‌اندازد و در راستای کمک به روانشناسی مثبت گرا از طریق دست یافتن به اطلاعاتی در زمینه نشاط و اندک بودن پژوهش‌هایی در این حیطه در کشورمان برآن شدیم تا میزان نشاط دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان و عوامل مرتبط با آن در سال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵ بررسی نماییم.

مواد و روش‌ها

این پژوهش به صورت مقطعی انجام گردید انتخاب نمونه‌ها به شیوه سرشماری بود؛ بدین ترتیب که ابتدا لیست کلیه دانشجویان واجد شرایط ورود به مطالعه از آموزش کل دانشگاه اخذ گردید. شرط ورود به مطالعه اشتغال به تحصیل در کلیه مقاطع دوره‌های شبانه و روزانه در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵ و شرط خروج از مطالعه تحصیل در دوره‌های تحصیلات تکمیلی بوده است. پس از توضیح اهداف و توجیه نمونه‌ها مبنی بر اختیاری بودن شرکت در مطالعه و محرمانه ماندن اطلاعات، پرسشنامه‌ها توزیع شده و توسط واحدهای مورد پژوهش تکمیل گردید. در پایان ۱۴۴۴ نمونه مورد ارزیابی قرار گرفت. در این پژوهش جهت تعیین میزان نشاط از تست استاندارد Oxford که حاوی ۲۹ ماده چهار گزینه‌ای است استفاده شده است. گزینه‌های هر ماده به ترتیب از ۰ تا ۳ نمره‌گذاری گردید. جمع نمرات مواد ۲۹ گانه بین ۰ تا ۷۸ در نوسان می‌باشد. پایایی و روایی تست مذکور در پژوهش‌های قبلی سنجیده شده است. نتایج یکی از این مطالعات نشان داد که تمام مواد ۲۹ گانه تست Oxford با نمره کل همبستگی بالایی دارد؛ مقدار آلفای کرونباخ ۰/۹۸ پایایی به روش توصیفی، ۰/۹۲ بوده و همچنین پایایی بازآزمایی پس از سه هفته، ۰/۷۹ گزارش شده است [۱۶]. علاوه بر تست Oxford ۳۱ سئوال در زمینه مشخصات دموگرافیک و فردی مطرح گردید. برای سنجش روایی از نظرات اعضای هیئت علمی استفاده شد و برای سنجش پایایی از آزمون مجدد (r=۰/۹۷) استفاده گردید. داده‌ها پس از جمع آوری توسط نرم افزار SPSS ویرایش ۱۱ آنالیز شدند. با استفاده از آمار توصیفی شاخص آماری میزان نشاط در گروه‌های مختلف محاسبه گردید. سپس با استفاده از آنالیز t (جهت مقایسه میانگین بین دو گروه)، آنالیز واریانس یک طرفه (مقایسه متغیرها در بیش از دو گروه) و محاسبه فاصله اطمینان چندگانه (در صورت معناداری آزمون‌های آنالیز واریانس برای نشان دادن گروه متفاوت نسبت به بقیه استفاده شد.

نتایج

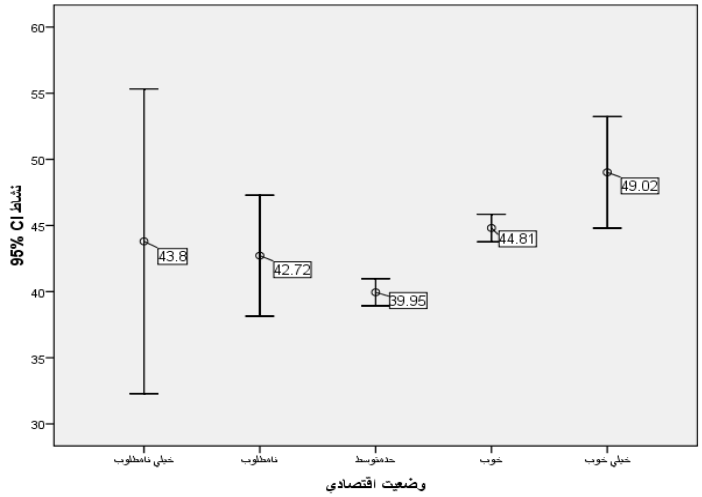
در این مطاله ۱۴۴۴ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در سال ۱۳۸۶ مورد بررسی قرار گرفتند. میانگین و انحراف معیار نمره نشاط در کل دانشجویان ۱۳/۹۶±۴۲/۵۷ بود. ۱۱۳۶ نفر (۷۸/۷ درصد) از واحدهای پژوهش دختر و بقیه پسر بودند. همچنین کل دانشجویان در محدوده سنی ۱۸ تا ۴۱ سال با میانگین و انحراف معیار ۲/۵۸±۲۱/۵۴ سال قرار داشتند. ارتباط معنی‌دار آماری بین نشاط دانشجویان با سن، رتبه تولد، تعداد خواهران و برادران، دوره تحصیلی (شبانه- روزانه) بومی و غیر بومی بودن، تحصیلات و شغل والدین و منبع درآمد دانشجویان نشان نداد. بقیه نتایج در جداول زیر خلاصه شده است. نتایج پژوهش بین وضعیت مالی خانواده و میزان نشاط ارتباط معنی‌دار نشان داد (P=۰/۰۰۱). اختلاف معنی‌داری از نظر نمره نشاط بین دانشجویان با وضعیت مالی بد، متوسط و خوب با خیلی خوب دیده می‌شود؛ همچنین، بین دانشجویان با وضعیت مالی متوسط با خوب دیده می‌شود. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود بازه اطمینان دانشجویان با وضعیت مالی خیلی ضعیف بزرگترین است.

[Downloaded from feyz.kaums.ac.ir on 2026-11-02]

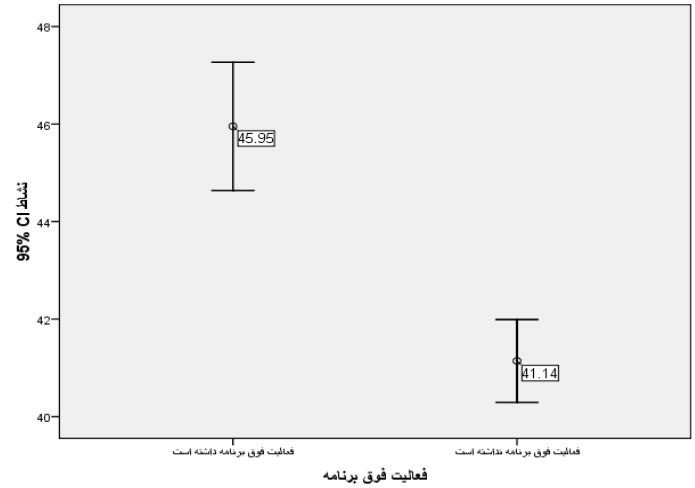
جدول شماره۱- شاخص آماری میانگین نمره نشاط بر حسب متغیرهای دموگرافیک در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان طی سال ۱۳۸٦

شاخص آماری		تعداد	$\overline{X} \pm SD$	نتیجه آزمون آماری مقایسه گروه‌ها (t test یا ANOVA)
متغیر دموگرافیک	وضعیت			
جنس	دختر	۱۱۳٦	٤۲/۰٦±۱۳/۷	۰/۰۰۸
	پسر	۳۰۸	٤٤/٤۳±۱٤/۷٥	
وضعیت تاهل*	مجرد	۱۲٦۳	٤۲/۳۹±۱٤/۱٥	NS
	متاهل	۱۷۹	٤٤/۱۳±۱۲/۱۹	
محل زندگی**	شهر	۱۲۷۸	٤۲/۹۱±۱۳/۷٤	۰/۰۱٦
	روستا	۱۱۳	٤۰/۷۹±۱٦/۰۹	
	بخش	٥۳	۳۸/۰٤±۱۳/٦۷	
محل زندگی فعلی	در خانواده	٤٤۸	٤۳/۳۱±۱۳/۱۷	۰/۱٥۸
	خوابگاه	۹۰۰	٤۲/۰۱±۱٤/۱٦	
	منزل با دوستان	۷۲	٤٥/۱۳±۱٦/٤۷	
	منزل به تنهایی	۲٤	٤۱/۹۲±۱۱/۹٤	
جمع		۱٤٤٤	٤۲/٥۷±۱۳/۹٦	

*برای انجام آزمون موارد مطلقه حذف شده‌اند. ** دو گروه متفاوت بخش و شهر بوده است.

نمودار شماره ۱- شاخص آماری نمره نشاط برحسب وضعیت مالی خانواده در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان طی سال ۱۳۸٦

نمودارشماره ۲- شاخص آماری نمره نشاط برحسب شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان طی درسال ۱۳۸٦

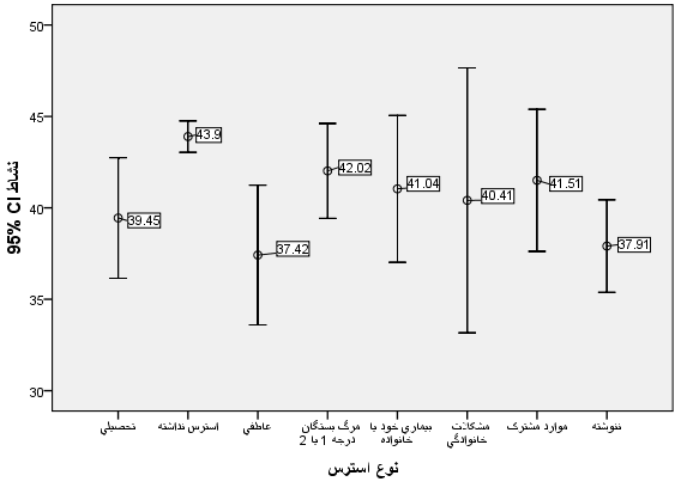
[Downloaded from feyz.kaums.ac.ir on 2026-11-02]

جدول شماره ۲- شاخص آماری میانگین نمره نشاط بر حسب عوامل تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان سال ۱۳۸٦

شاخص آماری		تعداد	$\overline{X} \pm SD$	نتیجه آزمون آماری مقایسه گروه‌ها (ANOVA یا t test)
متغیر دموگرافیک	وضعیت			
امید به آینده شغلی	اصلا	٦۲	۲۹/٦۹±۱۵/۵٤	۰/۰۰۱
	خیلی کم	۱۲۳	۳۳/۹۱±۱۳/٦٤	
	کم	۱۱٤	۳۵/۱۰±۱۲/۷۰	
	تاحدی	۵۸۷	٤۱/۵٤±۱۱/۸۲	
	زیاد	۳۹۷	٤٦/٦۰±۱۲/۹۳	
	خیلی زیاد	۱٦۱	۵۳/۲۲±۱۲/۸۱	
رضایت از رشته تحصیلی	اصلا	٦۷	۲۸/۱۹±۱۳/۷۹	۰/۰۰۱
	خیلی کم	۸٦	۳٤/۱۲±۱٤/۸٦	
	کم	۱۳۰	۳٦/٦۵±۱۲/۹۳	
	تاحدی	۵٦٦	٤۱/۱۳±۱۱/۸٤	
	زیاد	٤۰۰	٤٦/۹۱±۱۲/٤۷	
	خیلی زیاد	۱۹۵	۵۰/٤۵±۱٤/٦٦	
معدل *	زیر ۱۲	۱٤	۳٤/٤۳±۱۷/٤۲	۰/۰۱۷
	۱۲-۱۳/۹۹	۱۳٦	۳۹/۷۷±۱٤/۵۸	
	۱٤-۱۵/۹۹	٤۵۸	٤۲/۱٦±۱۳/٤٤	
	۱٦-۱۷/۹۹	٤۵۱	٤۳/۲±۱۳/۵۱	
	۱۸ و بالاتر	۲۹	٤۲/۵۵±۱۷/۳۱	
دانشکده	بهداشت	۳۹۷	٤۳/۰۷±۱٤/۵۸	NS
	پرستاری	٤٤۵	٤۳/۳۹±۱۳/۳۷	
	پزشکی	۱۷۵	٤۲/۱۹±۱۲/۳۷	
	پیراپزشکی	٤۲۷	٤۱/٤۱±۱٤/۵٤	
مقطع تحصیلی	کاردانی	۵۸٦	٤۲/۲±۱٤/٤۵	NS
	کارشناسی پیوسته	۳۵۰	٤۳/٤۹±۱۳/۷	
	کارشناسی ناپیوسته	۳۳۳	٤۲/٤٤±۱٤/۱٦	
	پزشکی	۱۷۵	٤۲/۱۹±۱۲/۳۸	
جمع		۱٤٤٤	٤۲/۵۷±۱۳/۹٦	

* برای انجام آزمون نمونه های ترم اول حذف شده‌اند.

دانشجویانی که در فوق برنامه شرکت کرده‌اند نمره نشاط بالاتری نسبت به دانشجویانی که در فوق برنامه شرکت نکرده‌اند نشان دادند. میانگین نشاط دانشجویانی که اصلا استرس نداشتند با بقیه گروه‌ها اختلاف معنی‌دار نشان داد (P=۰/۰۰۱).

نمودارشماره ۳- شاخص آماری نمره نشاط بر حسب وضعیت استرس در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان طی سال ۱۳۸۷

[Downloaded from feyz.kaums.ac.ir on 2026-11-02]

بحث

یافته‌های مطالعه حاضر نشان دادند که میانگین و انحراف معیار نمره نشاط در کل دانشجویان ۱۳/۹۶± ۴۲/۵۷ بوده است. ظهوری و فکری نیز بیان می‌دارند میانگین نمره نشاط در دانشجویان دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران ۱۴±۴۲ می‌باشد [۱]. بررسی عابدی و همکاران میانگین نمره نشاط را در دانشجویان دانشگاه اصفهان ۱۳/۸۳±۴۴/۴ نشان داد [۱۷] مطالعه علی پور و نوربالا میانگین نمره نشاط در دانشجویان دانشگاه‌های علامه طباطبایی و شاهد تهران را ۱۳/۴±۴۵/۸ برآورد کرده است [۱۶]. همچنین، نتایج مطالعه جعفری و همکاران میانگین نمره نشاط در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان را ۱۳/۱۵±۴۵/۸۳ نشان داده است [۱۳]. عابدی و همکاران به نقل از Francic و همکاران ذکر می‌کنند؛ یافته‌های مطالعه انجام شده در کشورهای آمریکا، انگلستان، کانادا و استرالیا بر روی دانشجویان میانگین نمره نشاط را از ۳۶ تا ۴۲ نشان داده است [۱۷]. همان‌گونه که مشاهده شد، میانگین نمره نشاط دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان تفاوت محسوسی با میانگین نمره نشاط دانشجویان سایر دانشگاه‌های کشورمان و خارج کشور نداشته است. علی‌رغم وجود مشکلات و مسائل اقتصادی، خوابگاهی، اشتغال و کاریابی میانگین نمره نشاط دانشجویان ما پایین‌تر از کشورهای توسعه یافته نیست؛ احتمالا باورها و پایبندی‌های مذهبی قوی‌تر و روابط اجتماعی و خانوادگی مستحکم‌تر می‌تواند در این امر مؤثر باشد. یافته‌های این مطالعه بیان‌گر این است که میانگین نمره نشاط در پسران به طور معنی‌دار (P=۰/۰۰۸) بیشتر از دختران بوده است؛ اما در مطالعات ظهوری و فکری [۱]، Mahon و همکاران [۱۸] و علوی [۱۹] ارتباط معنادار بین نشاط و جنسیت دیده نشده است. یافته‌های مطالعه جعفری و همکاران نیز نشان داد که نشاط در دختران بیشتر از پسران است [۲۰]. نتایج پژوهش علی‌پور و نوری [۲۱]، فرهادی [۱۴] و Baroum [۲۲] با یافته‌های این مطالعه همسو بوده است؛ یعنی میانگین نمره نشاط در مردان بیشتر از زنان است. با توجه به اینکه افسردگی در زنان بیش از مردان است، به نظرمی‌رسد نشاط کمتر در آنان محتمل‌تر باشد؛ مطالعات بیشتر در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد. یافته‌های مذکور ارتباط معنادار آماری بین نشاط و محل دائمی زندگی نشان داده است (P=۰/۰۱۶)؛ یعنی نشاط نمونه‌های ساکن در شهرها بیشتر از نشاط ساکنین بخش‌ها و روستاها بوده است. احتمالا وجود تنوع در فعالیت‌های اوقات فراغت، وضعیت اقتصادی بهتر و عزت نفس بیشتر ساکنین شهرها می‌تواند بر این یافته تاثیر داشته باشد. همچنین، نتایج این جدول نشان داد که بین نشاط و محل فعلی زندگی رابطه معنادار آماری وجود ندارد. یافته‌های پژوهش ظهوری و فکری [۱] با نتایج مطالعه حاضر منطبق بوده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد اختلاف معنادار آماری (P=۰/۰۰۱) در میانگین نمره نشاط دانشجویان با وضعیت اقتصادی متفاوت وجود دارد. بیشترین نمره نشاط (۴۹/۰۲) در نمونه‌های با وضعیت مالی خیلی خوب مشاهده گردید. وضعیت مالی بهتر احتمالا می‌تواند موجب عزت نفس بیشتر، متنوع‌تر شدن فعالیت‌های اوقات فراغت، افزایش حمایت-های اجتماعی و تغییر در وضعیت سلامتی گردد و نشاط را افزایش دهد. برخی پژوهش‌ها نیز چنین گزارش کرده‌اند که مردم کشورهای ثروتمند از کشورهای فقیر بسیار با نشاط‌ترند [۲]. یافته-های پژوهش نشان داد میانگین نمره نشاط در دانشجویان دانشکده پرستاری-مامایی بیشتر از دانشجویان سایر دانشکده‌ها است؛ اما این اختلاف از نظر آماری معنادار نبوده است. یافته پژوهش علوی [۱۹] نیز با این یافته همسو بوده است. نتایج مطالعه جعفری و همکاران نیز میانگین نمره نشاط دانشجویان دانشکده پرستاری-مامایی را اندکی بیشتر از دانشجویان سایر دانشکده‌ها نشان داده است [۱۳]. یافته‌های جدول مذکور نشان داد ارتباط معنادار آماری (P=۰/۰۱۷) بین نشاط و معدل وجود دارد. افراد با نشاط از اتلاف وقت و کاهلی دوری می‌کنند؛ به همین دلیل به موفقیت‌های بیشتری دست می‌یابند. افراد با نشاط از یک‌سو به سبب رویکرد خوشبینانه به زندگی و امید به کامیابی تلاش بیشتری می‌نمایند و از سوی دیگر به سبب شادی و برخورداری از عاطفه مثبت کارکرد و بازدهی مغزی آنان بیشتر است و توانایی یادگیری، یادسپاری و یادآوری بیشتری دارند که می‌تواند موجب افزایش معدل شود [۴]. نتایج این پژوهش همچنین نشان می‌دهد که ارتباط معنادار آماری بین میانگین نمره نشاط و امید به آینده شغلی وجود دارد (P=۰/۰۰۱). یافته‌های مطالعه ظهوری و فکری نیز همبستگی مثبت و معنادار بین نشاط و امید به آینده شغلی را نشان داده است [۱]. به علاوه یافته‌های جدول مذکور نشان داد با افزایش رضایت از رشته تحصیلی میانگین نمره نشاط افزایش معنادار نشان داده است. نتایج مطالعه ظهوری و فکری [۱] با این یافته پژوهش همسو بوده است. نمودار شماره ۲ نشان می‌دهد میانگین نمره نشاط در دانشجویانی که در فعالیت‌های فوق برنامه شرکت می کرده‌اند بیشتر است و این اختلاف معنادار بوده است. جعفری و همکاران به نقل از Cooper و همکاران ذکر می‌کنند که هر چه تعداد فعالیت‌ها بیشتر باشد بر نشاط افراد افزوده می‌گردد [۱۳]. فعالیت-هایی که منجر به پاداش و رسیدن به هدف و در عین حال موجب رضایت درونی ناشی از انجام کار و رضایت اجتماعی ناشی از

[Downloaded from feyz.kaums.ac.ir on 2026-11-02]

رابطه با همتایان می‌شوند، نشاط را افزایش می‌دهند [۲۳]. یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد که میانگین نمره نشاط در دانشجویانی که طی یک سال گذشته حوادث استرس زا را تجربه نکرده بودند به طور معنادار (P=۰/۰۶۸) بیشتر از دانشجویانی بوده است که این تجارب را تحمل کرده‌اند. argyle و همکاران ذکر می‌کنند شادی به عنوان سپری در مقابل استرس عمل می‌کند [۲٤]. همه افراد در طول زندگی گرفتار فشارها و ناملایمات از خفیف تا شدید می‌شوند [۱٦]. بعضی از اقشار جامعه از جمله دانشجویان با استرس های بیشتری مواجهه می‌گردند [۲۰]؛ زیرا ورود به دانشگاه برای اغلب دانشجویان با نوعی تغییر جدی در زندگی و پذیرش نقش‌های جدید همراه است [۱٤]. مطالعه رضایی آدریانی و همکاران روی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس تهران نشان داد ۵۰/۳ درصد دانشجویان استرس متوسط و ۲۱/۵ درصد استرس شدید را تجربه می‌کنند [۲۵]. دانشجویان گروه پزشکی علاوه بر استرس‌های دانشجویان سایر رشته‌ها تحت تاثیر استرس‌های مختلف محیط‌های بیمارستانی نیز قرار می‌گیرند که این محیط یکی از استرس زا ترین محیط‌های کاری محسوب می‌شود؛ زیرا در این مکان مسئله مرگ و زندگی انسان‌ها مطرح است [۲۱]. یافته‌های مطالعه Sherina و همکاران که روی دانشجویان پزشکی در مالزی انجام گردیده است نیز نشان داد ٤۱/۹ درصد از دانشجویان استرس‌های روانشناختی را تجربه می‌کنند [۲٦]. یافته‌های مطالعه مذکور نشان داد دانشجویانی که عوامل استرس‌زای عاطفی دریافت کرده‌اند میزان نشاط کمتری دارند. نگرانی از سلامتی و مرگ اعضای خانواده جزء استرس‌های با تاثیر گذاری بالا است [۲٦]؛ اما برخلاف انتظار در این مطالعه عوامل استرس‌زای عاطفی بیشترین تاثیر را بر میزان نشاط دانشجویان داشته است. احتمالا قابل پیش بینی بودن مرگ درمقایسه باغیر قابل پیش بینی بودن عوامل استرس‌زای عاطفی در گروه سنی دانشجویان بر این یافته تاثیر داشته باشد این یافته بررسی‌های بیشتری را می‌طلبد.

نتیجه گیری

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد وضعیت نشاط در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان نسبتا مناسب است. جنسیت مذکر، وضعیت اقتصادی بهتر، معدل بالاتر، شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه، امید به آینده شغلی، رضایت از رشته تحصیلی و استرس کمتر با نشاط بیشتری همراه بوده است.

تشکر و قدردانی

هزینه انجام این مطالعه از محل طرح تحقیقاتی شماره ۸۵٤٦ مصوب معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کاشان تامین گردیده است نویسندگان مقاله بدین وسیله مراتب تشکر و قدردانی خود را از آن معاونت محترم و کلیه عزیزانی که در اجرای این طرح یاری رسانده‌اند اعلام می‌دارند.

References:

[1] Zohoor AR, Fekri AR. University students' happiness at Faculty of Management and Medical Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. **Asrar,** ***Journal of Sabzevar School of Medical Sciences*** 2004; 1(11): 54-47. [in Persian]

[2] Argyle M, Martin M, Lu L.Testing for stress and happiness: The role of social and cogetive factors. In C. D. Spilbergerer & I.Sarason (Eds.), ***Stress and emotion*** 1995:173-187. Washington; Taylor.

[3]Cohen S, Herbert T B. Health Psychology; Psychology factors and physical disease from the perspective of human psychoneuroimmunology. ***Annu Rev Psychology*** 1996;47:113-42.

[4] Street H, Nathan P, Durkin K, Morling J, Dzahari MA, Carson J, et al. Understanding the relationships between wellbeing, goal-setting and depression in children. ***Aust N Z J Psychiatry*** 2004; 38(3): 155.

[5] Dinener Ed, Sellgman M. Psychological science in the public interest. ***Am J Psychoanal*** 2000; 1(1): 1-55.

[6] Kim y, Kasser T, lee H. Self-concept, Aspiration and well–being in south korea and the united states. ***J Soc Psychol*** 2003; 143(3): 277–90.

[7] Li L, Young D, Wei H, Zhang Y, Zheng Y, Xiao S, et al. The relationship between objective life status and subjective life satisfaction with quality of life. ***behav med*** 1998; 23 (4): 149-59.

[8] Pettijohn TF 2nd, Pettijohn TF. Perceived happiness of college students measured by maslow's hierarehy of needs. ***psychol rep*** 1996; 79(3 Pt 1): 759-62.

[9] Shimai S, Otake K, Utsukl N, Tkemi A, lyubomissky S. Development of a japanese version of the subjective happiness scale (SHS), and examination of its validity and reliability. ***Nippon Koshu Eisei Zasshi*** 2004; 51(10): 845-530.

[10] Natving GK, Alberksten G, Qvarnstrom U. Association between psychosocial factors and happiness among school adolescents. ***Int JNurs pract*** 2003 Jun; 9 (3): 166-75.

[11] Koivumaa-Honkanen H, Honkanen R, Viinamäki H, Heikkilä K, Kaprio J, Koskenvuo M. Life satisfaction and suicide: A 20 year follow up study. ***Am j psychiatry*** 2004; 158(3): 433-9.

[Downloaded from feyz.kaums.ac.ir on 2026-11-02]

[12] Bailey RC, Miller C. Life satisfaction and life demands in college students. ***Soc Behav Pers*** 1998: 51-6.
[13] Jafari A, Abedi R, Liyaghat Dar MJ. Shademaniye daneshjuyane danshgahe olum pezeshkye esfahan, mizan va avamele mortabet ba an. ***Teb va tazkiyeh*** 2004; 54(13): 15-23. [in Persian]
[14] Farhadi A, Javaheri F, Gholami YB, Farhadi P. The amount of mirthfulness and its relation with self-reliance in students of lorestan university of medical sciences. ***The Quarterly Journal of Fundamentals of Mental Health*** 2005;25-26(7): 57-62. [in Persian]
[15] Akkasheh G. Assessing the mental health of university students in Kashan Medical Sciences University. ***Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology (Andeesheh Va Raftar)*** 2000; 20(5): 11-16. [in Persian]
[16] Alipoor A, Noorbala AA. A preliminary evaluation of the validity and reliability of the Oxford happiness questionnaire in students in the universities of Tehran. ***Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology (Andeesheh Va Raftar)*** 1999; 18-17(5): 55-65. [in Persian]
[17] Abedi MR, Mir Shah Jafari E, Liaghat Dar MJ. Standardization of the Oxford happiness inventory in students of Isfahan University. ***Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology (Andeesheh Va Raftar)*** 2006; 45(12): 100-95. [in Persian]
[18] Mahon NE, Yarcheski A, Yarcheski TJ. Happiness as related to gender and health in early adolescents. ***Clin Nur Res*** 2005; 14(2): 175-190.
[19] Alavi HR. Correlatives of happiness in the university students of Iran; a religious approach. ***Journal of Religion & Health*** 2007; 46(4): 480-99.
[20] Jafari A, Abedi MR, Liyaghat Dar MJ. Shademani dar daneshjuyane daneshgahe honare esfahan va avamele hambastehe an. ***Kholaseh maghaleye dovvomin seminare sarasrye behdashte ravane daneshjuyan***. 2004 Mar 3-4. Tehran, Iran. [in Persian]
[21] Alipoor A, Nori N. A study on reliability and validity of the Depression-Happiness Scale in justice's staff of Isfahan city. ***The Quarterly Journal of Fundamentals of Mental Health*** 2006; 31-32(8): 87-96. [in Persian]
[22] Baroun KA. Relations among religiosity, healyh, happiness, and anxiety for kuwaiti adolescents. ***Psychol Rep*** 2006; 99(3): 717-22.
[23] Cooper H, Okamura L, Gurka V. Social activity and subjective well- being . *Personality and* ***Individual Differences***. 1992, 13(5): 573-583.
[24] Argyle M. The psychology of happiness. 2nd ed. New York: Routledge; 2001.
[25] Rezaii Aderiani M, Azadi A, Ahmadi F, Vahedian Azimi A. Comparison of depression, anxiety, stress and quality of life in dormitories students of Tarbiat Modares University. ***Iranian Journal of Nursing Research*** 2007; 4-5(2): 31-8. [in Persian]
[26] Sherina MS, Rampal L, Kaneson N. Psychological stress among undergraduate medical students. ***Med J Malaysia*** 2004; 59(2): 207-11.

[Downloaded from feyz.kaums.ac.ir on 2026-11-02]